

**37° Ετήσιο Ξενοδοχειακό Συνέδριο
ΠΑΣΥΞΕ**

**“Το νέο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης και ο ρόλος
και η συμβολή του τουρισμού”**

**Τρίτη, 17 Φεβρουαρίου 2015
Ξενοδοχείο Hilton Park**

Αγαπητοί φίλοι,

Σήμερα δεν θέλω να μιλήσω για τα τετριμμένα.

Δεν θέλω να πω βαρύγδουπα λόγια για το πιο πρέπει να είναι το νέο αναπτυξιακό μοντέλο της Κύπρου.

Ούτε θέλω να επαναλάβω πόσο σημαντικός είναι ο τουρισμός για την Κύπρο, ποια τα σημαντικά συγκριτικά μας πλεονεκτήματα και ποια τα στατιστικά στοιχεία για τα έσοδα και τις αφίξεις. Αυτά τα ξέρετε καλύτερα από εμένα.

Το μόνο που θέλω να πω είναι για το αναπτυξιακό μοντέλο που προσπαθούμε να δημιουργήσουμε είναι ότι θα **βασίζεται στις δικές μας δυνάμεις και όχι σε δανεικά**. Στις δικές μας ικανότητες να δημιουργήσουμε πλούτο, εισοδήματα, και θέσεις εργασίες.

Και **στον Τουρισμό έχουμε δυνάμεις. Πολύ περισσότερες** από αυτές που χρησιμοποιούμε σήμερα. Γι’ αυτό και ο τουρισμός έχει ιδιαίτερα σημαντική θέση στο νέο μοντέλο ανάπτυξης που προσπαθούμε να δημιουργήσουμε. Γιατί έχει την προοπτική να

δημιουργήσει πολύ περισσότερα εισοδήματα για τον τόπο. Και έχουμε πλάνο για το πώς αυτό θα γίνει πραγματικότητα.

Η **σημασία** που προσδίδει η κυβέρνηση στον τουριστικό τομέα, διαφαίνεται και από τις πολιτικές στήριξης του τουρισμού που ακολουθήθηκαν τα τελευταία δύο δύσκολα χρόνια. Ενδεικτικά αναφέρω:

- Την ανάπτυξη των αεροπορικών συνδέσεων μέσω της υλοποίησης της πολιτικής των **ανοικτών αιθέρων**. Σε προχωρημένο στάδιο βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις με Αίγυπτο, Μπαχρέιν και Ομμάν. Διατέθηκαν επίσης, τα διαθέσιμα εμπορικά δικαιώματα για Ισραήλ, Κατάρ, Ιορδανία, Ομμάν και Ουκρανία.
- Την υπογραφή μεγάλου αριθμού συμφωνιών με τουριστικούς πράκτορες και αεροπορικές εταιρείες που βοηθούν στην άμβλυση της εποχικότητας και τη βελτίωση της συνδεσιμότητας της Κύπρου. Πετύχαμε σημαντικές συμφωνίες για **διατήρηση υφιστάμενων** αλλά και **προσθήκη σημαντικών νέων δρομολογίων** προς την Κύπρο, με δέκα μεγάλες, διεθνείς αεροπορικές εταιρίες (Easyjet, Wisair, Vueling, Air Germania, Germanwings, Edelweiss, FlyNiki, Ryanair, San Express, Air Baltik). Έχουν προστεθεί νέα δρομολόγια από Βαρκελώνη, Ρώμη, Βερολίνο, Μόναχο, Αμβούργο, Βιέννη και πολλές άλλες πόλεις.

- Τροchioδρομούμε την αεροπορική σύνδεση **Λάρνακας με Βρυξέλλες** μέσω του καθεστώτος παροχής δημόσιας υπηρεσίας (άγονη γραμμή) από τις αεροπορικές εταιρείες. Σύντομα αναμένεται να γίνει η επιλογή της αεροπορικής εταιρείας που θα αναλάβει το δρομολόγιο αυτό με διενέργεια τακτικών πτήσεων.
- Τα **πολεοδομικά και άλλα κίνητρα** που ανακοίνωσε ο Πρόεδρος άμεσα, μετά την κρίση, μέσω των μέτρων που εξαγγέλθηκαν στις Δυο Δέσμες Μέτρων για τόνωση της ανάπτυξης. Πολλά από αυτά αξιοποιήθηκαν και απέδωσαν.

Είναι αυτά αρκετά?

Αναμφίβολα **Όχι**. Είναι όμως δράσεις που στήριξαν τον τουρισμό σε μια πολύ δύσκολη περίοδο για την Κύπρο.

Και δεν είναι τυχαίο ότι ο τουρισμός αποτέλεσε ένα από τους σημαντικούς τομείς που βοήθησαν την οικονομία να κρατηθεί όρθια όταν η οικονομική κρίση έπληξε τη χώρα μας πριν δύο χρόνια.

Αυτές οι δράσεις θα συνεχίσουν **και θα ενταθούν**.

Αν θέλουμε να απελευθερώσουμε όμως τη κρυμμένη δυναμική του κυπριακού τουρισμού, **πρέπει να κάνουμε πολύ περισσότερα**.

Πρώτα απ' όλα πρέπει να αναγνωρίσουμε όχι μόνο τις δυνάμεις αλλά και τις **αδυναμίες μας**. Παραδεχόμαστε ότι πολλές από τις τουριστικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

Ο ίδιος ο τουριστικός τομέας πάσχει από διαρθρωτικά προβλήματα τα οποία και οφείλουμε να διορθώσουμε για να κάνουμε την τουριστική βιομηχανία **πιο δυνατή, πιο ανταγωνιστική, πιο εξωστρεφή.**

Δεν μπορούμε να είμαστε ευχαριστημένοι αν μετά από 13 χρόνια μειώσεων στις τουριστικές αφίξεις προσπαθούμε να φτάσουμε τον αριθμό των αφίξεων του 2001 την ίδια περίοδο που άλλοι ανταγωνιστικοί προορισμοί είδαν της αφίξεις να σημειώνουν μεγάλες αυξήσεις.

Ούτε μπορούμε να είμαστε ευχαριστημένοι όταν το 80% των τουριστικών μας αφίξεων βασίζεται σε **δύο μόνο αγορές**, καθιστώντας τον ζωτικό αυτό τομέα της οικονομίας ιδιαίτερα ευάλωτο σε εξωγενείς κρίσεις.

Για να πάμε όμως μπροστά πρέπει να αρχίσουμε από μια διαπίστωση. Ότι μπορεί να αρεσκόμαστε να λέμε ότι η Κύπρος είναι ένας **μοναδικός τουριστικός προορισμός** αλλά δεν είμαστε πλέον μόνοι μας. Υπάρχουν και άλλοι 'μοναδικοί' προορισμοί.

Μπορεί πριν **20 χρόνια** η Κύπρος να διέθετε πολύ καλύτερες υποδομές και ένα πιο ολοκληρωμένο τουριστικό προϊόν από τους γείτονες μας.

Τα τελευταία χρόνια όμως οι ανταγωνιστές μας έκαναν **σημαντικότερα βήματα προόδου.** Σε κάποια θέματα μας έχουν προσπεράσει. Οφείλουμε όχι μόνο να τους φτάσουμε, αλλά και να τους προσπεράσουμε.

Είναι γι' αυτό το λόγο που ως κυβέρνηση άμεσα προχωρήσαμε στον σχεδιασμό **έργων υποδομής** που θα βελτιώσουν και θα διαφοροποιήσουν σημαντικά το τουριστικό μας προϊόν όταν ολοκληρωθούν.

Γιατί η αναβάθμιση του τουριστικού μας προϊόντος **δεν γίνεται με λόγια, χρειάζονται και έργα**. Και έργα υποδομής τα οποία θα ελκύσουν ξένες επενδύσεις και φρέσκο χρήμα. Για παράδειγμα:

- Ολοκληρώσαμε τάχιστα τις σχετικές μελέτες, τη διαβούλευση, τη συγγραφή νομοθεσίας και κανονισμών, με πλήρως διάφανες διαδικασίες για την δημιουργία ενός **integrated casino resort στην Κύπρο**. Λάβαμε τις αποφάσεις και **θέσαμε τέρμα σε μια συζήτηση που διαρκούσε στην Κύπρο περίπου 15 χρόνια**. Αναμένουμε σύντομα την ψήφιση της σχετικής νομοθεσίας από τη Βουλή για να μπορεί το συντομότερο να γίνει προκήρυξη ενδιαφέροντος και να δοθεί η άδεια λειτουργίας εντός του τρέχοντος έτους. Ούτως ώστε σε λίγα χρόνια η Κύπρος να υπερηφανεύεται ότι διαθέτει ένα σύγχρονο, μοναδικό στην περιοχή έργο που θα φέρνει στην Κύπρο εκατοντάδες χιλιάδες ποιοτικούς τουρίστες κάθε χρόνο, **ολόχρονα**.
- Ολοκληρώθηκε η Μαρίνα της Λεμεσού και προχωρήσαμε τάχιστα στην ολοκλήρωση των διαδικασιών και στην

αδειοδότηση για την κατασκευή της μαρίνας της Αγίας Νάπας.

- Εργαζόμαστε με γοργούς ρυθμούς για την ετοιμασία προκήρυξης ενδιαφέροντος για εκμετάλλευση της κρατικής περιουσίας στην περιοχή του Τροόδους.

Για εμάς η πολιτική και η στρατηγική για τον τουρισμό δεν πρέπει να αφορά μόνο βραχυπρόθεσμες δράσεις **ούτε μόνο την προώθηση** του τουριστικού μας προϊόντος. Ο τουρισμός δεν είναι μόνο marketing.

Απαιτεί την ουσιαστική και συνεχή βελτίωση και του ίδιου του προϊόντος το οποίο καλούμαστε να προωθήσουμε.

Απαιτεί παράλληλες δράσεις και τη χάραξη μιας ολοκληρωμένης, οριζόντιας, εθνικής στρατηγικής.

Και για αυτή την **Εθνική Στρατηγική** έχουμε τους τελευταίους μήνες, Προεδρία και ΥΠΕΕΒΤ, μιλήσει σχεδόν με όλους τους εμπλεκόμενους. Με τον ΚΟΤ, αλλά και με τους ιδιωτικούς παροχείς τουριστικών υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένου και του ΠΑΣΥΞΕ.

Οι διαπιστώσεις όλων είναι κοινές.

Πως όμως προχωρούμε?

1. Άμεσος στόχος: Ο πραγματικός εκσυγχρονισμός και απλοποίηση της τουριστικής νομοθεσίας.

Κάτι που γίνεται για **πρώτη φορά**. Πολλές μελέτες, αλλά και διαπιστώσεις από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους φορείς,

ιδιωτικούς ή δημόσιους, έχουν καταδείξει ότι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο χρίζει εκσυγχρονισμού. Ότι εμπεριέχει στρεβλώσεις που προσθέτουν αχρειαστο κόστος στο τουριστικό μας προϊόν χωρίς να το αναβαθμίζουν.

Δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στο ρυθμιστικό πλαίσιο. Γιατί κάθε κανονισμός, διαδικασία ή πρόνοια η οποία επηρεάζει είτε την ποιότητα είτε το κόστος του τουριστικού μας προϊόντος επηρεάζει σημαντικά την ανταγωνιστικότητά μας έναντι των γειτόνων μας.

Μπορεί να αποτελέσει την **αίτια** για να μην έλθει κάποιος τουρίστας στην Κύπρο και να πάει αλλού. Αναχρονιστικοί κανονισμοί ή διαδικασίες στοιχίζουν στην Κύπρο όχι μόνο σε τουριστικές αφίξεις αλλά και σε θέσεις εργασίας και εισοδήματα.

Δεν είναι τυχαίο που η νέα **Ευρωπαϊκή επιτροπή υπό τον Γιούνκερ** έθεσε και αυτή ως πρωτεύοντα μεταρρυθμιστικό και αναπτυξιακό στόχο την βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη μέσω της απλοποίησης του ρυθμιστικού πλαισίου.

Εμείς αρχίζουμε από τον τουρισμό. Προχωρούμε άμεσα στην καταγραφή όλων των νομοθεσιών και κανονισμών που αφορούν τον τουριστικό τομέα για συγκεκριμένη στοχοποίηση των 'προβληματικών' τομέων και κανονισμών.

Σε αυτή τη διαδικασία, εμπλεκόμενοι είναι τόσο η Προεδρία της Δημοκρατίας, όσο και το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, αλλά και ο ΚΟΤ.

Άμεσα εμπλεκόμενοι όμως είστε και εσείς οι σχετικοί φορείς του ιδιωτικού τομέα. Ήδη όπως ξέρετε, μετά από τις επαφές που είχαμε, σας έχει αποσταλεί επιστολή πρόσκληση συμμετοχής σε αυτή τη διαδικασία.

Πρόσκληση όπως **εσείς**, ως άμεσα ενδιαφερόμενοι για την ανάπτυξη του τομέα και **άμεσοι γνώστες των προβλημάτων**, δώσετε τις δικές σας εισηγήσεις. **Συγκεκριμένες εισηγήσεις και όχι θεωρίες**. Για το ποιοι κανονισμοί, ποια διαδικασία πρέπει να βελτιωθεί και πως, για το τι πρέπει να καταργηθεί, ή για το τι πρέπει να προστεθεί.

Έχουμε αρχίσει τη διαβούλευση μαζί σας, **όχι για το θεαθήναι**, αλλά για την ουσία. Χωρίς να σημαίνει φυσικά ότι για όλα έχετε απόλυτο δίκιο ή ότι προτείνετε θα μπορεί να υιοθετηθεί.

Αναμένω ότι **όχι μόνο θα ανταποκριθείτε αλλά και θα εργαστείτε σκληρά** σε αυτή τη προσπάθεια. Γιατί και σε άλλες χώρες που εκσυγχρονίστηκαν νομοθεσίες, η συνεισφορά της ίδιας της βιομηχανίας ήταν ουσιαστική.

Ευελπιστώ ότι τους επόμενους μήνες αυτή η προσπάθεια θα μπορεί να ολοκληρωθεί και να προσδώσει καρπούς.

2. Ενδυνάμωση και εκσυγχρονισμός του πλαισίου διακυβέρνησης του τουρισμού.

Δεν μας ικανοποιεί να μας επισημαίνουν τρίτοι ότι το πλαίσιο διακυβέρνησης της τουριστικής μας βιομηχανίας είναι αδύναμο. Είναι δική μας ευθύνη να το διορθώσουμε. Είναι γι' αυτό που

στο πλαίσιο της μελέτης για αναδιάρθρωση του αρμόδιου υπουργείου, του ΥΠΕΕΒΤ η οποία αρχίζει σύντομα και θα ολοκληρωθεί τους επόμενους μήνες θέτουμε και το θέμα της ενίσχυσης του πλαισίου διακυβέρνησης του τουρισμού.

Παράλληλα, και σε συνεργασία με τον ίδιο τον ΚΟΤ, τίθεται το θέμα επανακαθορισμού του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του, σε σχέση και με την αναδιάρθρωση του Υπουργείου ενώ σκέψεις γίνονται και για το ποιά θα είναι η εμπλοκή των ιδιωτικών φορέων του τουρισμού σε αυτό το σύγχρονο πλαίσιο διακυβέρνησης.

Και θέλω να ξεκαθαρίσω ότι **δεν θέτουμε θέμα διάλυσης του ΚΟΤ** όπως κυκλοφορεί από κάποιους. Τίθεται όμως το θέμα **μετεξέλιξης** του σε ένα πιο σύγχρονο και ευέλικτο οργανισμό προώθησης του Τουριστικού μας προϊόντος. Κάτι που και ο ίδιος ο ΚΟΤ συμμερίζεται.

Ο καλύτερος συντονισμός όλων των φορέων που έχουν αρμοδιότητες σε σχέση με τον τομέα του τουρισμού είναι επίσης κάτι για το οποίο θα ήθελα να ακούσω τις δικές σας απόψεις στα πλαίσια της διαβούλευσης που έχουμε εγκαινιάσει. Ο εκσυγχρονισμός του πλαισίου διακυβέρνησης του τουρισμού είναι πιστεύω μια μεταρρύθμιση η οποία **μπορεί να πραγματοποιηθεί εντός του έτους.**

3. Μια πιο μακροχρόνια, Εθνική Στρατηγική για τον Τουρισμό.

Κοινή διαπίστωση όλων ότι χρειάζεται πλέον η χάραξη μιας πιο μεσοπρόθεσμης / μακροπρόθεσμης Εθνικής Στρατηγικής για τον τουρισμό.

Μιας στρατηγικής για την οποία ήδη εργαζόμαστε και που θα πάρει όμως κάποιο χρόνο να ετοιμαστεί γιατί πρέπει να είναι επιστημονικά τεκμηριωμένα και μελετημένα, και με σαφείς δράσεις και όχι θεωρίες, η οποία μεταξύ άλλων θα περιλαμβάνει:

- I. **Αξιολόγηση των κύριων προβλημάτων** που παρεμποδίζουν την τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου συμπεριλαμβανομένης της ανταγωνιστικότητας του προϊόντος μας όσον αφορά **τόσο την ποιότητα όσο και την τιμή**. Χάραξη συγκεκριμένων δράσεων και μέτρων προς αντιμετώπιση τους.
- II. Αξιολόγηση της θέσης της Κύπρου σε σχέση με άλλους ανταγωνιστικούς προορισμούς.
- III. Εξήγηση για την μη τόσο καλή επίδοση της Κύπρου τα τελευταία χρόνια σε **συγκεκριμένες αγορές** και μέτρα διόρθωσης.
- IV. Αξιολόγηση των προοπτικών της τουριστικής αγοράς και ζήτησης διεθνώς και επανατοποθέτηση της Κύπρου στον

τουριστικό χάρτη, με τον εντοπισμό των αγορών όπου μπορεί να ανταγωνιστεί επιτυχώς, λαμβάνοντας υπόψη τα δικά της χαρακτηριστικά και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα

- V. Ανάλυση συγκεκριμένων **υποτομέων** του τουρισμού όπως ο ναυτικός τουρισμός, ο τουρισμός των σαββατοκυριάκων, ο χειμερινός τουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας κλπ αλλά και χάραξη **συγκεκριμένων πολιτικών δράσεων προώθησης** αυτών των υποτομέων αν κριθεί ότι υπάρχει προοπτική. Εισηγήσεις για μέτρα τα οποία θα περιλαμβάνουν κίνητρα, την κατασκευή της κατάλληλης υποδομής, νομοθετικά μέτρα, εκπαίδευση, κλπ. Στόχος η ποιοτική αναβάθμιση και η διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος ώστε να **μην είναι μονοδιάστατο όπως σήμερα (sun and sea)**.
- VI. Μέτρα για αύξηση της **παραγωγικότητας** του τομέα η οποία είναι συγκριτικά χαμηλή.
- VII. Ολοκληρωμένα σχέδια ή **masterplans** για συγκεκριμένες περιοχές που αφορούν την προώθηση ενός συγκεκριμένου είδους τουρισμού, κάτι που θα διευκολύνει και τις ξένες επενδύσεις στον Τουρισμό.

Όσον αφορά την **υποδομή αλλά και τις δημόσιες δαπάνες**, η Στρατηγική θα καταδεικνύει τις ελλείψεις και τις ανάγκες σε συγκεκριμένες περιοχές και για συγκεκριμένα είδη τουρισμού.

Και μέσω αυτών των αναγκών θα τροchioδρομηθεί στο μεσοπρόθεσμο, η διοχέτευση και των δημοσίων και ευρωπαϊκών κονδυλίων, ούτως ώστε στοχευμένα να δημιουργήσουμε μια πιο σύγχρονη τουριστική υποδομή.

Απόλυτα σχετική είναι και η εφαρμογή του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου για την κατανομή του προϋπολογισμού του κράτους που θα λαμβάνει πλέον υπόψην αυτόν τον στρατηγικό σχεδιασμό. Και ναι ο τουρισμός είναι ένας **τομέας προτεραιότητας** στον οποίο θα πρέπει να δοθεί έμφαση.

Επαναλαμβάνω ότι αυτή η στρατηγική χρειάζεται χρόνο και τα οφέλη της θα αποδώσουν σε βάθος χρόνου. Θα βοηθήσει όμως στην ανάπτυξη ενός νέου πιο ανταγωνιστικού τουριστικού μοντέλου που θ διαρκέσει. Γιατί πραγματικά πιστεύω ότι η Κύπρος ἔμπορεί να ζει' από τον Τουρισμό.

Φίλες και φίλοι,

Ο Τουρισμός αποτελεί προτεραιότητα αυτής της κυβέρνησης αλλά και εθνική προτεραιότητα. Νομίζω το έχουμε αποδείξει. Τόσο με τα μέτρα τα οποία λαμβάνονται, όσο και από τον σχεδιασμό για το τι μέλλει γενέσθαι.

Ευελπιστώ στη στήριξη σας σε αυτή την προσπάθεια.